

Meritocracy กับการศึกษาสิงคโปร์ មูลค่าของความสามารถ

นำเสนอด้วย : 27 มี.ค. 2559

โดย นันทนุช อุดมละมูล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จุดหักเหของการพัฒนาระบบการศึกษาของสิงคโปร์ จากช่วงยุค 60 ถึงต้นยุค 70 ที่เน้นอาชีวศึกษาและการเรียนเพื่อพัฒนาทักษะที่เป็นประโยชน์กับการพัฒนาประเทศในช่วงที่ต้องการแรงงานในภาคอุตสาหกรรมมาเป็นการพัฒนาทรัพยากรที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการและความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นเกิดขึ้นเมื่อปี 1979 โกสตะ จาก ตง ริเริ่มนิยาม "Thinking Schools, Learning Nation" ในปี 1977 และมีการจัดแบ่งหลักสูตรและระบบการศึกษา โดยแยกตามระดับความสามารถของผู้เรียน หรือ streaming ในช่วงปี 1979-1980 ความเปลี่ยนแปลงในเชิงนโยบายทางการศึกษานี้ ทำให้แนวคิดเรื่อง meritocracy หรือระบบการพัฒนาคนตามความสามารถและความเหมาะสม

เข้ามายึด主导 กับการจัดการการศึกษาของสิงคโปร์มากขึ้น

"Meritocracy" คือระบบที่ใช้ในการคัดสรรคัดกรองบุคคลตามความสามารถและความสามารถและความเหมาะสม โดยมีแรงจูงใจในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสถานะทางสังคม โอกาสทางการทำงาน รายได้ที่สูงขึ้น รวมไปถึงชื่อเสียงและการได้รับการยอมรับจากสังคมทั่วไป

แนวคิดเรื่อง meritocracy มีบทบาทอย่างมากในการบริหารประเทศสิงคโปร์ โดยบูรณะรัฐบาลเรียกว่าเป็น "Singaporean Dream" โดยลอกกับแนวคิด American Dream ที่เชื่อในการเดิมโตและเจริญการณ์ของบุคคล โดยไม่คำนึงว่ามีพื้นเพมาจากพื้นฐานเศรษฐกิจและสังคมแบบใด

สำหรับสิงคโปร์ meritocracy เป็นระบบที่ทำให้รัฐบาลปรับเปลี่ยนความสำเร็จในการสร้างแรงจูงใจแก่ประชาชน ทำให้เกิดความอยากรับการพัฒนาตนเอง ให้มี "ความสามารถ" ที่จะนำไปสู่ผลตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ ของตน

ในการศึกษา แนวคิดนี้นำไปสู่พื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนจะได้รับโอกาสทางการศึกษาโดยทั่วถึง "อย่างบริสุทธิ์ยิ่ง" เนื่องจากเป็นระบบคัดสรรตามความรู้และความสามารถที่แท้จริง โดยปราศจากอคติ และยังสอดคล้องกับแนวทางของรัฐในการจัดการการศึกษา โดยแบ่งแยกหลักสูตรตามความสามารถของผู้เรียน เพื่อมุ่งพัฒนาศักยภาพของประชากรอย่างเต็มความสามารถ

แม้ meritocracy จะเป็นแนวคิดที่คำชูนารบบการเมืองการปกครองและการบริหารประเทศสิงคโปร์ และทำให้ประเทศพัฒนาอย่างก้าวหน้า แต่ระบบนี้ก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์ในหลายประเด็น ประเด็นหนึ่งคือ ระบบ meritocracy เป็นมากกว่าแค่การคัดสรรความสามารถ แต่เป็นการที่ต้องอยู่บนพื้นฐานของการให้รางวัลและแรงจูงใจแก่ผู้มีความสามารถ นั่นจึงเป็นเหตุผลให้ระบบนี้ถูกวิจารณ์ว่า การสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันและการมุ่งแข่งขันอย่างเอาเป็นเอตาย เพื่อความเป็นเลิศทางการศึกษา ซึ่งจะทำให้สามารถสอบผ่านการคัดเลือกเป็นหนึ่งในบุคคลที่จะได้รับการส่งเสริมพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการสอบเพื่อเข้าสู่แผนการเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ หรือการสอบชิงทุนการศึกษาของรัฐ

นอกจากนี้ในอีกหนึ่งประเด็นหนึ่ง แนวคิด meritocracy นั้น ไม่ได้สร้างความเท่าเทียมที่แท้จริง และเป็นเพียงการสร้าง "กลุ่มชนชั้นนำทางปัญญา" การคัดเลือกคนเพื่อเข้ารับการพัฒนาและส่งเสริมความสามารถนั้น

กลับกลายเป็นส่วนหนึ่งของการบูนการสร้างกลุ่มอภิสิทธิ์ชนที่เข้ามามีบทบาทหลักในการปกครองและบริหารประเทศ เนื่องจากหลักเกณฑ์ "ความคุ้มครอง" ของบุคคลที่สมควรได้รับรางวัลและแรงจูงใจตอบแทนนั้น ไม่ใช่หลักเกณฑ์ที่บริสุทธิ์ดีธรรมเสมอไป เนื่องจากถูกกำหนดโดยชนชั้นนำที่เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ว่าใคร "สมควร" จะได้รับการสงเสริมพัฒนาเป็นพิเศษ

ประเด็นนี้สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่คนเนทโพล ดัน นักวิชาการด้านนโยบายรัฐศาสตร์และเมธิเดอร์ เมริตอราซี (meritocracy) ถือเป็น อุดมการณ์แห่งความไม่เท่าเทียม และเป็นความเชื่อใน "คุณค่า" ของความไม่เท่าเทียม แม้จะตั้งอยู่บนแนวคิดพื้นฐานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม แต่กลับเอื้อผลประโยชน์ให้เฉพาะคนบางกลุ่มในสังคมเท่านั้น

บทความที่ผ่านมา ผู้เขียนได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่อง การผลิตกับการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ ซึ่งเน้นการพัฒนาประเทศในรูปแบบ "ทุนมนุษย์" เนื่องจากสิงคโปร์มีความเป็น developmental state หรือรัฐที่ใช้การพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นแกนในการกำหนดนโยบายสาธารณะด้านต่าง ๆ ทำให้เราอาจมองได้ว่าแนวคิดเรื่อง merit และ meritocracy นั้น ก็เป็นระบบที่มีนัยทางเศรษฐศาสตร์และเนนตอบสนองการพัฒนาประเทศในเชิงเศรษฐกิจ เช่นเดียวกัน

กล่าวคือ เนื่องจากการจัดการการศึกษานั้นคือการลงทุนของรัฐในรูปแบบหนึ่ง ในการสร้าง "ทุนมนุษย์" สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ดังนั้น กระบวนการคัดสรรบุคคลที่มีความ "เหมาะสมและคุ้มครอง" ที่จะได้รับการสงเสริมพัฒนาความรู้ความสามารถ จึงเป็นสิ่งที่รัฐต้องพิจารณาเรื่องความคุ้มค่าในการลงทุน โดยพิจารณาจากผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนกับบุคคลที่ "คุ้มครอง" และความสามารถของประชากรเป็นสิ่งที่มี "มูลค่า" ต่อรัฐ ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้น "คุ้มครอง" ที่จะได้รับการสงเสริมต่อไปยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ตอบแทนของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

แต่ยังมีอีกหนึ่งประเด็นที่สำคัญ ที่รัฐยังมองข้าม นั่นคือเรื่องความเท่าเทียมทางด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งทำให้ประชากรทุกคนไม่ได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถพื้นฐานได้อย่างเท่าเทียมกัน ทำให้สูดท้าย "คุณค่าของความคุ้มครอง" นั้น จึงกลายเป็นสิทธิพิเศษของคนเพียงบางกลุ่ม ในสังคมอย่างเลี่ยงไม่ได

ประเด็นนี้ยังต้องได้รับการจับตามองต่อไป ว่าจะส่งผลกระทบต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะโดยเฉพาะด้านการศึกษาของสิงคโปร์ในอนาคตอย่างไร ?

ที่มา [ประชาชาติธุรกิจออนไลน์](#) วันที่ 25 มีนาคม 2559